

Korsningsskydd vid Berga

Området för L1979:151

Berga 2:4

Kumla kommun

Närke

Helmut Bergold

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översiktskarta över Örebro län med platsen för kontrollen markerad i rött.

© 2020 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2020:69

Författare Helmut Bergold

Kvalitetsgranskning Nina Balknäs

Grafisk form Nina Balknäs

Omslagsfoto Området för den arkeologiska kontrollen. Foto från sydöst.

Foto Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.

Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: R50223371_200001

Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2020:69

ARKEOLOGISK KONTROLL

Korsningsskydd vid Berga

Området för L1979:151

Berga 2:4

Kumla kommun

Närke

Helmut Bergold

Lst dnr 431-7072-2020

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Örebro
Kommun	Kumla
Landskap	Närke
Socken	Kumla
Fastighet	Berga 2:4

Fornlämningsnummer	L1979:151
Lämningsstyp	Blästbrukslämning
Datering	—

Typ av undersökning	Arkeologisk kontroll
Länsstyrelsens beslutsdatum	2020-10-20
Länsstyrelsens diarienummer	431-7072-2020
Uppdragsnummer i Fornreg	202001490
Arkeologgruppens projektnummer	P20072

Projektledare	Helmut Bergold
Fältpersonal	Helmut Bergold

Undersökningstid	november 2020
Undersökt yta	6 m2
Inmätningsteknik	Manuell
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd finns att fyndfördela.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	6
Syfte och målgrupper	6
Metod och genomförande	6
Resultat	9
Tolkning	10
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	10
Referenser	11

Figur 1. Karta över trakten kring Berga med platsen för den arkeologiska kontrollen markerad med rött. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

I november 2020 genomförde Arkeologgruppen AB på uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län en arkeologisk kontroll vid resande av ett antal trästolpar i samband med att ett korsningsskydd skulle uppföras av Svenska kraftnät. Sex mindre gropar grävdes och inget av arkeologiskt intresse noterades i groparna. I ploglagret gjordes fynd av ett slaggstycke.

Inledning

I samband med bygget av en ny kraftledning mellan Lindbacka och Östansjö i Närke blev Arkeologgruppen AB tillfrågad om att göra en arkeologisk kontroll i anslutning till att ett korsningsskydd skulle uppföras vid en mindre grusväg vid Berga 2:4. Bygget krävde att sex grövre stolpar skulle grävas ner. Varje stolpe krävde en omkring 2 meter djup grop och de grävda groparna var cirka 1,5×0,9 meter stora.

Figur 2. Schaktning för det planerade korsningsskyddet.

I direkt anslutning till det markavsnitt som behövs för stolparna finns fornlämning L1979:151, en blästbrukslämning. Länsstyrelsen bedömde att arbetsföretaget skulle ske under arkeologisk kontroll och därmed deltog en arkeolog vid schaktning för stolparna. Uppdragsgivare var Länsstyrelsen i Örebro län och arbetet bekostades av Svenska kraftnät.

Bakgrund och kulturmiljö

Lämningen observerades vid en arkeologisk utredning år 2013 genomförd av Knaton AB och beskrevs då som en 60×30 meter stor blästbrukslämning. Den innehöll en riklig förekomst av järnslag, bränd lera, kol och sot. Området beskrevs som kraftigt mörkfärgat jämfört med omgivande mark. Lämningen återfinns i åkermark på en flack, liten moränhöjd i dalgångsbotten öster om ett mindre vattendrag.

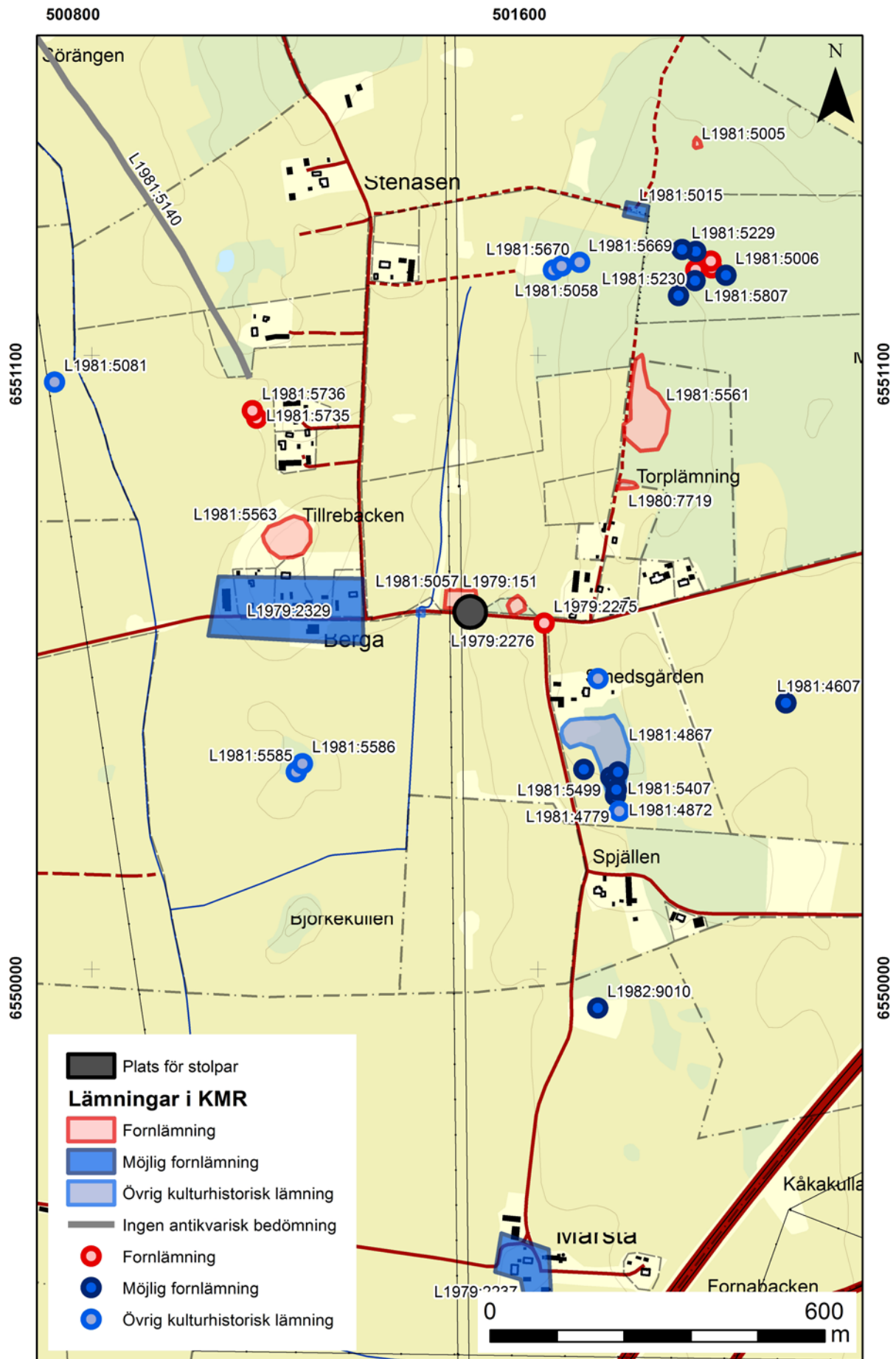
Fornlämningsbilden i omgivningen är varierad med lämningar från såväl förhistorisk som historisk tid. Lösfynd från stenåldern, gravar, blästbrukslämningar, fossil åkermark och lämningar efter torpbebyggelse och kolning visar att bosättning har funnits under lång tid.

Syfte och målgrupper

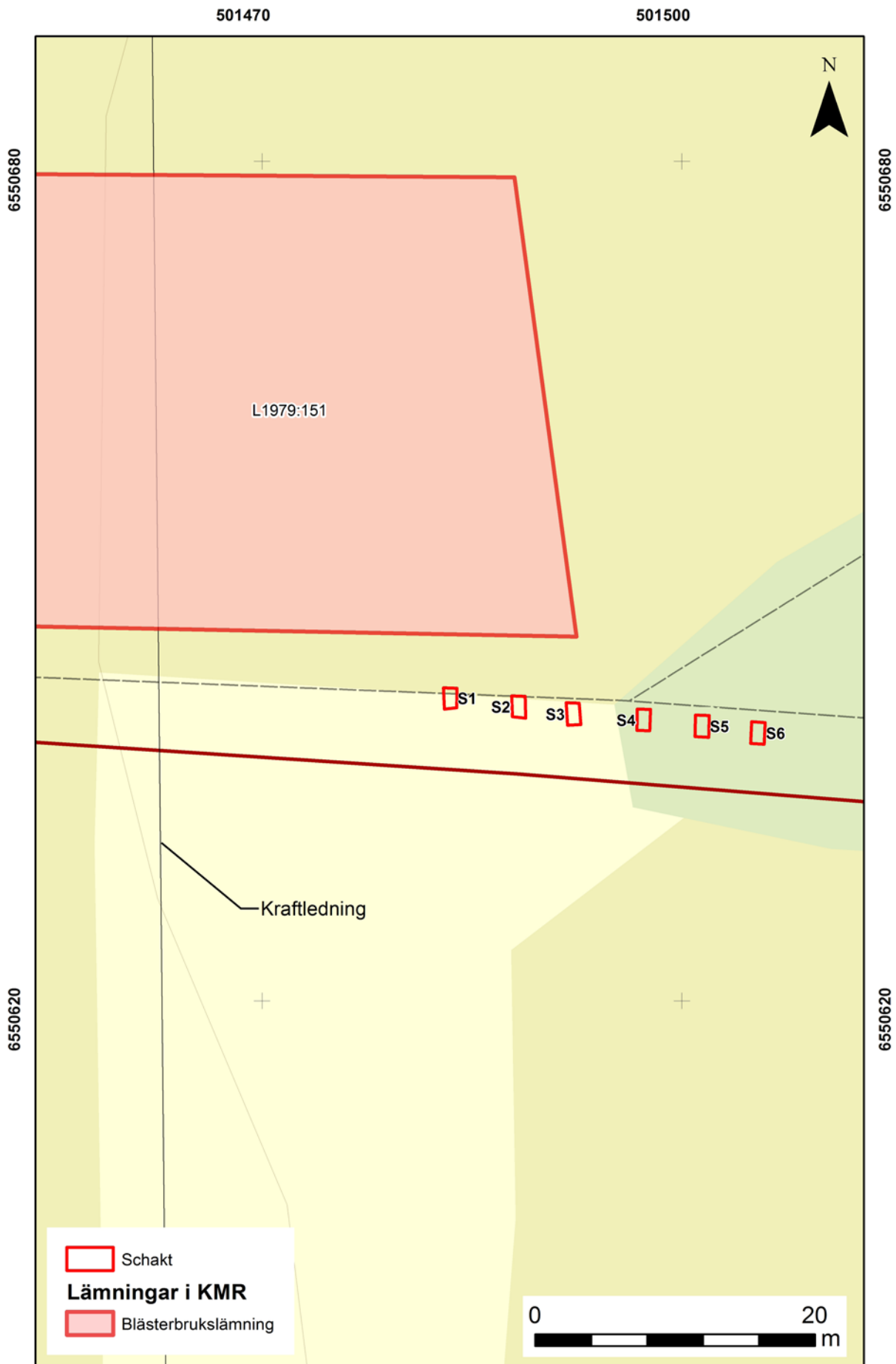
Målgrupper för undersökningen var Länsstyrelsen och Svenska kraftnät. Syftet med kontrollen var att undvika att skador skulle uppstå på fornlämningen.

Metod och genomförande

Metodiskt följde schaktningsövervakningen arbetsföretagets tempo. Kontroll och dokumentation gjordes för samtliga gropar. Groparna grävdes ner till bottenlera med god marginal. De dokumenterades i plan och fotograferades. Sex gropar grävdes inom utredningsområdet. Bredden var 0,9 meter och längden varierade från 1,2–1,6 meter. Groparna grävdes skiktvis ned till steril mark. De dokumenterades skriftligt och med fotografier. Inmätning gjordes manuellt, digitaliserades och redigerades i ArcGIS 10.

Figur 3. Fornlämningsbilden enligt Kulturmiljöregistret (KMR) i omgivningen.

Resultat

Inte någon av groparna visade några lämningar av arkeologiskt intresse. Stratigrafiskt fanns ploglager som i tjocklek varierande mellan 0,2 och 0,4 meter. Ploglagret överlagrade orört grus eller lera som utgjorde den orörda bottennivån. I ploglagret noterades ett slaggstycke.

Figur 5. En av de grävda groparna.

Tolkning

Groparna var små och tangerade delvis vägdiket. De utgör tillsammans en ytterst liten del av det område som har markerats som en blästbrukslämning. Ett slaggynd indikerar att järnhantering har förekommit på platsen. Ytterligare slutsatser om platsen låter sig inte göras på grundval av den ringa insats som gjordes.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet var att undvika att fornlämning skulle komma till skada. Då ingen lämning påträffades har syftet uppfyllts. I övrigt gjordes inga avvikelser från planerat arbete eller avvikelser i beräknad kostnad.

Referenser

Tryckta källor

Nilsson, H. 2014. *Arkeologisk utredning etapp 1 inför en planerad kraftledning Lindbacka-Östansjö*. Hallsberg och Örebro kommuner, Närke, Örebro län. Knaton AB.

Kartor och arkivmaterial

Fastighetskartan

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2020:69

